

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 170/2015
01.10.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиле Х.Ј. из Б., чији је пуномоћник М.К., адвокат из Б., против тужене Установа култура Палилула из Београда, коју заступа М.М., адвокат из Б., ради поништаја решења и реинтеграције, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1538/14 од 08.08.2014. године, у седници одржаној 01.10.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1538/14 од 08.08.2014. године и Првог основног суда у Београду П1 175/11 од 19.10.2011. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 175/11 од 19.10.2011. године, ставом првим изреке, одбијен је захтев тужиле којим је тражила да се поништи као незаконито решење туженог број 2/86 од 16.11.2010. године и тужиљу врати на рад и распореди на радно место које одговара степену стручне спреме, стеченом знању и способностима. Ставом другим изреке, одлучено је о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1538/14 од 08.08.2014. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужила је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена код туженог на пословима руководиоца галерије. Тужени је ради организационих промена донео Одлуку број 1/43 од 18.10.2010. године укинуо радно место

секретара установе културе, стручног сарадника за програме, организаторе образовних програма, руководиоца галерије и кафе куварице. У образложењу је наведено да ће се запосленима који након ступања на снагу новог Правилника остану нераспоређени исплатити отпремнина у смислу Закона о раду. Након тога је донет нови Правилник о организацији и систематизацији послова у ком није систематизовано радно место на ком је тужилца била запослена, те како је остала нераспоређена и услед немогућности да се распореди на друго одговарајуће радно место или изврши преквалификација тужени је донео решење којим јој је отказао уговор о раду 16.11.2010. године. Тужилца је исплаћена отпремнина. Правилником о организацији и систематизацији послова туженог од 25.10.2010. године систематизовано је девет радних места са 13 извршилаца међу којима нема радног места руководиоца галерије.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за поништај решења туженог закључујући да суд нема овлашћења да испитује да ли је новодонети Правилник о организацији и систематизацији послова тужене исправан или не, законит или не, сврсисходан или не, јер у том погледу суд нема ингеренције. Како је тужени донео Правилник и по њему поступио јер је радно место тужилце укинута, а иста није могла бити преквалификована и премештена на друго радно место, то је њен захтев неоснован.

Становиште нижестепених судава није правилно.

Из члана 179. став 9. и правила која су садржана у чл. 153. до 158. Закона о раду произлази да је сврха технолошког вишка отпуштање радника због боље организације (спајање одељења или самих радних места у циљу пословног просперитета), технолошких промена (радno место је постало непотребно услед технолошких иновација које се уводе) и због економских промена (финансијске тешкоће). Због побројаних узрока престаје потреба за радом одређеног броја запослених.

Међутим, није довољно да послодавац наведе да је дошло до ових промена, већ је потребно да оне стварно и постоје. Према до сада утврђеном чињеничном стању остало је нејасно да ли је до ових промена заиста дошло. По наводима тужилце галерија није престала са радом, а тужени је остваривао добит. Ове чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права нису утврђиване.

Поред наведеног, код отказа уговора о раду применом члана 179. став 9. Закона о раду, посебну пажњу треба посветити разлозима послодавца за такву одлуку, односно испитати да ли у конкретном случају врши тзв. "злоупотребу права".

Институт "забране злоупотребе права" штити запосленог као опште важећи принцип по уговорном праву (члан 13. ЗОО) који се имајући у виду порекло уговора о раду, супсидијерно примењује и у области рада. Злоупотреба права постоји и када послодавац у поступку давања отказа испоштује форму, али не и суштину (разлоге института тзв. вишка запослених ако вређа циљ и сврху). Овај институт је садржински уграђен у правило о забрани непосредне и посредне

дискриминације у Закону о раду (чл. 19. и 20) и правило из члана 16. Закона о забрани дискриминације.

У ситуацији када галерија која је наставила са радом и којој је (очигледно) потребан руководилац нема лице са стручном спремом коју има тужиља а ради се о установи културе, остало је нејасно из којих разлога је тужиља заиста отпуштена.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и поред утврђивања испуњености услова из члана 179. став 9. Закона о раду утврдити да ли је тужиља заиста представљала вишак или се иза доношења таквог решења "крије" злоупотреба права послодавца.

На основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Љубица Милутиновић,с.р.**